

НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ ВАРНА ПРЕЗ 2021 ГОДИНА

По данни от текущата демографска статистика, население на страната в края на 2021 г. е 6 838 937 души, а на област Варна - 468 614 души. В сравнение с предходната година населението на страната намалява със 77 611 души (1.1%), а на областта - с 1 510 души, или с 0.3%. Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на база данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година.

През 2021 г. се проведе 18-о преброяване на населението и жилищния фонд в страната. По предварителна оценка¹ от Преброяване 2021, очаквания брой на населението, пребиваващо постоянно на територията на страната към 7 септември 2021 г. е 6 520 314 души, а на територията на област Варна - 427 634 души.

Разликата между данните за броя и структурите на населението от текущата демографска статистика и преброяванията се дължи основно на нерегистрираната външна миграция през десетгодишния период между преброяванията.

Една от основните задачи на преброяванията на населението е да се установи реалният брой на лицата пребиваващи на територията на страната. Ето защо в годините след преброяванията се правят преизчисления на населението въз основа на получените резултати от проведеното преброяване и данните за естествения и механичния прираст, получени от текущата демографска статистика за съответните години.

След окончателното въвеждане и обработка на данните от Преброяване 2021 броят на населението ще бъде преизчислен на базата на преброеното население. Преизчислението ще обхване десетгодишен период, като ще бъдат ревизирани и основни демографски индикатори.

В съответствие с проекта на Национална статистическа програма, първи окончателни данни от Преброяване 2021 ще бъдат представени и публикувани след 1 октомври 2022 година.

Демографската ситуация в област Варна през 2021 г. се характеризира с отрицателен естествен прираст, намаляване на броят на живородените деца и коефициентът на обща раждаемост, в същото време се увеличава броят на умрелите лица и коефициентите на обща и детска смъртност. Като положителни тенденции през 2021 г. могат да се отчетат продължаващия положителен механичен прираст на населението и увеличението на браковете.

Раждаемост

През 2021 г. в област Варна са регистрирани 4 205 родени деца, като от тях 4 184 (99.5%) са живородени. В сравнение с предходната година броят на живородените е намалял с 35 деца, или с 0.8%.

Коефициентът на обща раждаемост² в област Варна през 2021 г. е 8.9‰ и намалява с 0.1 процентни пункта в сравнение с предходната година.

¹ [Предварителна оценка за броя на населението на България към 7 септември 2021 година \(nsi.bg\)](https://www.nsi.bg)

² Брой живородени деца на 1 000 души от средногодишния брой на населението през годината.

Броят на живородените момчета (2 153) е със 122 по-голям от този на живородените момичета (2 031), или на 1 000 родени момчета се падат 943 момичета.

В градовете и селата живородените са съответно 3 509 и 675 деца. Коефициентът на раждаемост в градовете е 9.0‰, а в селата - 8.6‰. През 2020 г. тези коефициенти са били съответно 9.0 и 8.8‰.

Тоталният коефициент на плодовитост¹ е един от основните показатели, характеризиращи плодовитостта на жените. През 2021 г. **средният брой живородени деца от една жена в област Варна е 1.49** и остава непроменен в сравнение с 2020 година.

Средната възраст на жените при раждане на първо дете се увеличава в сравнение с 2020 г. и е **28.9 години**.

През 2021 г. **броят на живородените извънбрачни деца в област Варна е 2 452, или 58.6%** от всички живородени. Относителният дял на извънбрачните живородени деца е по-висок в селата (69.5%) отколкото в градовете (56.5%).

Смъртност

Броят на умрелите през 2021 г. в област Варна е 8 506 души, а коефициентът на обща смъртност² - 18.1‰. Спрямо предходната година броят на умрелите се увеличава с 1 576 случая, или с 22.7%.

Смъртността сред мъжете (19.2‰) продължава да бъде по-висока в сравнение със смъртността сред жените (17.1‰). През 2021 г. на 1 000 жени умират 1 059 мъже. Продължават и силно изразените различия в смъртността сред градското и селското население. Коефициентът на смъртност е по-висок в селата (25.4‰) отколкото в градовете (16.7‰).

През 2021 г. в областта са починали **18 деца на възраст до една година. Коефициентът на детска смъртност³ е 4.3‰**, като през 2020 г. той е 3.6‰, а през 2001 г. - 16.3‰.

Бракове и разводи

Регистрираните юридически бракове през 2021 г. в област Варна са 1 968 - с 281 повече спрямо предходната година. От всички регистрирани бракове 79.8% (1 571) са сред населението в градовете, докато в селата са сключени 397 брака. Коефициентът на брачност⁴ е 4.2‰ и се увеличава в сравнение с 2020 г., когато е бил 3.6‰.

Броят на разводите през 2021 г. е 826 и е със 138 повече от този през 2020 година. От всички прекратени бракове 87.9% се отнасят за населението в градовете.

¹ Среден брой живородени деца, които би родила една жена през целия си фертилен период съобразно повъзровата плодовитост през отчетната година.

² Брой умрели лица на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

³ Брой умрели деца на възраст под 1 година на 1 000 живородени.

⁴ Брой сключени бракове на 1 000 души от населението.

Вътрешна и външна миграция на населението

През 2021 г. в преселванията между населените места в област Варна са участвали 3 913 лица.

От преселващите се в страната 8 558 са избрали област Варна за свое ново местоживеене. Областите с най-големи относителни дялове в миграционния поток към област Варна са София (столица) - 8.8%, Добрич - 7.4% и Шумен - 6.0%.

Най-малко преселили се в област Варна има от областите Кърджали, Кюстендил, Перник и Смолян (0.2%).

През 2021 г. 1 175 души са променили своя настоящ адрес от област Варна в чужбина, а 2 980 лица са променили своето обичайно местоживеене от чужбина в област Варна.

Естествен и механичен прираст на населението

Броят и структурите на населението се определят от размерите и интензивността на неговото естествено и механично (миграционно) движение.

Разликата между живородените и умрелите представлява естественият прираст на населението. След 1990 г. демографското развитие на област Варна се характеризира с отрицателен естествен прираст на населението (с изключение на 2009 година). **През 2021 г. в резултат на отрицателния естествен прираст населението на област Варна е намаляло с 4 322 души.**

Намалението на населението, измерено чрез **коэффициента на естествения прираст, е минус 9.2%¹**. Коэффициентът на естествения прираст в градовете е минус 7.7‰, а в селата - минус 16.8‰, или намалението на населението в областта в резултат на естествения прираст се дължи предимно на негативните демографски тенденции в селата.

През 2021 г. всички общини в област Варна имат отрицателен естествен прираст.

Съществено влияние върху броя и структурите на населението оказва и механичният прираст (нетното салдо от външната миграция), който е положителен - 2 812 души. Той се формира като разлика между броя на заселилите се и изселилите се от областта.

¹ Разлика между броя на живородените и броя на умрелите на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

Методологични бележки

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на базата на данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година.

Източник на данните за броя и структурите на населението е Информационната система „Демография“ в Националния статистически институт. Източник на данните за естественото и механичното движение на населението (раждания, умираания, бракове, разводи, вътрешна миграция) е Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението. Те се регистрират чрез документите образци ЕСГРАОН - ТДС: съобщение за раждане, съобщение за сключен граждански брак, съобщение за прекратен граждански брак, съобщение за смърт и адресна карта за промяна на настоящ адрес.

Източник на данните за външната миграция са: Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението образец ЕСГРАОН - ТДС: адресна карта за промяна на настоящ адрес; Национална агенция за приходите; Национален осигурителен институт; Министерство на вътрешните работи; Оценки на емиграционните потоци.

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното устройство на страната към 31.12. на съответната година (населени места, общини, области) и статистически райони по настоящ адрес. Това е адресът, който отговаря на документално заявеното местоживееене на лицето.

Възрастта на населението в края на годината е изчислена към 31.12. в навършени години. Възрастта на лицата при настъпване на демографско събитие се изчислява в навършени години въз основа на датата на раждане и датата на съответното събитие, т.е. възрастта, която лицата са достигнали при настъпване на събитието.

При изчисляване на демографските показатели се използва съвкупността на средногодишното население. Средногодишният брой на населението е средна аритметична величина от изчисленото население към края на предходната и края на отчетната година.